

УДК 378:14

Ольга Шаповалова

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
ORCID ID 0000-0002-8888-591X

Ольга Васько

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
ORCID ID 0000-0001-5241-0958

Віта Бутенко

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
ORCID ID 0000-0002-3578-8147

Оксана Білер

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
ORCID ID 0000-0001-9969-3289
DOI 10.24139/2312-5993/2021.02/406-416

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ В СУЧАСНОМУ ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті розкрито проблему ефективності управління закладом вищої освіти в умовах ринкових відносин, яка набуває особливої доцільності з появою нових вимог, що висуваються до закладу вищої освіти ринком освітніх послуг та ринком праці, повноправним учасником яких є сучасна освітня організація. Визначено, що сучасний рівень розвитку науки, виробництва, техніки, технологій, суспільних відносин помітно випереджає якісний рівень підготовки фахівців у закладі вищої освіти й підсилює таким чином залежність темпів розвитку суспільства від рівня і масштабів вищої професійної освіти, вимагає пошуку нових форм і методів її випереджального розвитку. Це проблема не тільки України; сьогодні в центрі уваги ініціаторів та учасників Болонського процесу знаходиться європейська вища освіта, головне змістовне завдання якої полягає в збереженні й забезпеченні необхідної якості професійної підготовки фахівця і пошуку механізмів його підвищення.

Отже, ми розглядаємо процеси глобалізації економіки, проблеми входження нашої держави в міжнародний освітній простір, які вимагають вирішення питань системного забезпечення якості професійної підготовки в умовах закладу вищої освіти. Особлива роль при цьому відводиться закладам вищої освіти, що сприяють розвитку інноваційних наукоємних виробництв і, як наслідок, національної економіки України. Перед закладами вищої освіти ставляться завдання: співвіднесення цільових установок розвитку закладу вищої освіти з державною освітньою політикою, одним із напрямів якої є створення державної системи забезпечення й оцінки якості освіти; створення механізмів, що забезпечують якість надаваних закладом вищої освіти освітніх послуг; активізації інтеграційних процесів у сферах освіти, науки, культури і виробництва в контексті забезпечення якості освіти й підвищення конкурентоспроможності освітніх структур.

Ключові слова: методологічні засади, системний підхід, управління якістю освіти, сучасний ЗВО, менеджмент, наукова, інноваційна, адміністративно-господарська, інформаційна та соціальна діяльність.

Постановка проблеми. За останні десять років відбулися істотні структурні та якісні зміни в діяльності закладів вищої освіти і української системи вищої освіти в цілому. Отримавши велику самостійність, навчальні

заклади працюють сьогодні в умовах різноманіття джерел фінансування, форм і видів навчальної, наукової, виробничої та господарської діяльності. Через низку причин загострилися проблеми узгодження ринку освітніх послуг і ринку праці.

Одним із ключових положень концепції модернізації української освіти є теза про необхідність створення умов для підвищення якості професійної освіти. Це передбачає трактування закладу вищої освіти як динамічної, такої відкритої системи, що саморозвивається й адаптується, і діяльність якої заснована на суворому дотриманні державних освітніх стандартів, постійному моніторингу стану й потреб регіональних та державного ринків праці, при цьому вона повинна бути інтегрована в регіональне освітнє середовище, орієнтована на використання високотехнологічних методик навчання та сучасних принципів і механізмів управління (Шеверун, 2015, с. 151-158).

Аналіз актуальних досліджень. Питання вдосконалення процесу управління якістю освіти в сучасному ЗВО розкривають І. Булах, С. Кретович, К. Крутій, Т. Лукіна, О. Локшина та інші. Різні аспекти проблеми якості освіти досліджуються вітчизняними вченими, а саме: якісна освіта в контексті загально-цивілізаційних змін розкрита в наукових здобутках В. Кременя, який наголошує на застосуванні зовнішнього і внутрішнього інноваційного середовища, щоб мати доступ до історії позитивного досвіду використання інноваційних технологій в управлінні і розуміти, які кроки можуть привести до негативного результату, можуть значно підвищити здатність організації до ефективного управління й підтримувати його на належному рівні (Кремень, 2007, с. 10).

У визначенні стратегії управління якістю освіти В. Зацарна вказує на необхідність створення системи якості, яка вимагає прямої і персональної відповідальності керівництва закладу вищої освіти та керівників усіх структурних підрозділів за результати своєї діяльності. Це основна ідея в управлінні університетом. Правильний баланс повноважень і відповідальності на всіх рівнях управління є запорукою його розвитку (Зацарна, 2007, с. 27-29).

У контексті досліджуваної проблеми особливо цінним є наукове дослідження Л. Пшеничної «Рейтинг викладача як індикатор якості освіти», яка вказує на необхідність урахувати, що в епоху широкого розповсюдження знань, заклад вищої освіти не може дозволити собі повністю покладатися тільки на власні дослідження. Відкрите нововведення в даному конкретному випадку є засобом, за допомогою

якого заклади вищої освіти і промислові підприємства можуть співпрацювати як в області наукових досліджень, так і в області обміну результатами впровадження інновацій. Таким чином, відкриті інновації стосовно завдань управління якістю освіти можна з упевненістю трактувати як певний інформаційний потік, який забезпечує повноцінне функціонування наукових секторів закладів вищої освіти (Пшенична, 2014).

Метою статті є обґрунтування методологічних засад управління якістю освіти в сучасному ЗВО, які відповідають сучасному підходу до створення системи якості й вимагають прямої персональної відповідальності керівництва закладу вищої освіти і керівників усіх структурних підрозділів за результати своєї діяльності.

Методи дослідження: теоретичний аналіз науково-методичної літератури з визначеної проблематики, порівняння й узагальнення даних, зіставлення різних поглядів на проблему дослідження.

Виклад основного матеріалу. В основу розробки вишівської системи якості підготовки фахівців в університеті покладені три фундаментальних тези:

- по-перше, управління якістю навчання реалізується як управління станом освітньої системи на основі концепцій, закладених у стандарти менеджменту, і як управління за кінцевим результатом шляхом кількісної та якісної оцінки індивідуальної діяльності студента на всіх етапах навчання;
- по-друге, доцільно використовувати кібернетичні методи управління, тобто принцип коригувальних зворотних зв'язків на всіх етапах освоєння освітньої програми за фахом, а також на етапі професійної діяльності випускника, що забезпечується через отримання від роботодавців відгуків та інших оціночних документів;
- по-третє, стан освітньої системи визначається «відкритістю» інформаційного середовища для викладачів, співробітників, студентів, потенційних роботодавців, контролюючих органів та громадських організацій (Бобеляк, 2016, с. 14-18).

Під час створення вишівської системи якості проводиться системний аналіз діяльності університету, виділення взаємопов'язаних процесів, завдання кількісних і якісних критеріїв їх ефективності. Такі показники повинні характеризувати можливості університету в порівняльному моніторингу закладів вищої освіти – як видимі результати діяльності, що відображають потенціал, ступінь активності та результативність роботи університету в освітньому просторі держави. Одночасно розробляється група показників, яка демонструє якість внутрішніх робочих процесів. До таких

процесів можна віднести: формування контингенту студентів, що мають стійку мотивацію до освоєння пропонованих освітніх програм; аналіз ринку праці й прогноз його стану на короткострокову та довгострокову перспективу, а також об'єктивне обґрунтування необхідності відкриття нових напрямів підготовки; планування навчальної діяльності за різними освітніми програмами й технологіями; управління навчальною діяльністю на факультетах і кафедрах; оцінку якості освоєння окремих дисциплін і блоків освітніх програм; управління ресурсним забезпеченням навчального процесу; управління соціальною та виховною складовими освітнього процесу (культурне середовище, умови для занять спортом, відпочинок, побутові умови тощо) – на основі істотного підвищення ролі кафедр, факультетів, студентських груп в управлінні університетом і самоврядування. При цьому велике значення мають стан і динаміка зміни показників саме внутрішньої діяльності університету, оскільки зовнішні показники логічно вторинні, вони є результатом іманентних процесів (Факторович, 2009).

Спираючись на класичний підхід у якості мети в галузі управління якістю вищої освіти можна вважати інтегруючу сукупність концепцій, які спрямовані на забезпечення задоволеності зростаючих потреб всіх учасників процесу реалізації та споживання освітніх послуг: держави, адміністрації закладу вищої освіти, персоналу, студентів, роботодавців, а також суспільства в цілому. Ключовим словом тут можна вважати поняття «все зростаючі потреби».

Відштовхуючись від сучасної теорії менеджменту, формулювання цілей у галузі управління якістю освіти в першу чергу орієнтовано на організацію умов для ефективного управління закладом вищої освіти через якість. Для того, щоб поставлені цілі були реалізовані, менеджментом закладу вищої освіти в першу чергу повинні бути надані відповідні ресурси. Також вважається за необхідне здійснювати постійний контроль над процесом їх реалізації (Харисова, 2007).

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту», у якості головної мети діяльності сучасного закладу вищої освіти можна визначити підготовку й перепідготовку фахівців відповідного рівня, задоволення потреб особистості в поглибленні і розширенні освіти. Для закладу вищої освіти досягнення цієї мети означає постійне вдосконалення всіх видів своєї діяльності: освітньої, наукової, інноваційної, адміністративно-господарської, інформаційної та соціальної.

У загальному сенсі цілі процесу забезпечення якості освіти сучасного закладу вищої освіти повинні бути сформульовані, ґрунтуючись на

особливостях видів діяльності закладу освіти, які можуть розглядатися з точки зору процесного підходу.

У міжнародному стандарті освіти формалізується низка положень, стосовно цілей організації в області забезпечення якості. З цих документів випливає, що ці цілі стосовно різних рівнів структури закладу освіти повинні підлягати обов'язковій деталізації. На оперативному рівні ця процедура повинна забезпечити можливість проведення кількісної оцінки досягнення цих цілей, які не тільки мають бути основою структури управління закладом вищої освіти, а й самі вимагають забезпечення керованих умов їх досягнення (Білокопитов, 2015).

Процес цільового управління можна уявити з точки зору реалізації наступних етапів:

- I. Розробка зрозумілого і короткого формулювання цілей.
- II. Розробка і реалізації планів щодо їх досягнення.
- III. Проведення систематичного контролю і аналізу якості роботи та її результатів.
- IV. Прийняття заходів коригувального характеру щодо досягнення запланованих результатів (Комаров, 2013).

Необхідно відзначити, що процедура планування якості є одним із найважливіших етапів менеджменту якості та сфокусована на встановленні й перетворенні політики в області якості на конкретні цілі і завдання щодо їх досягнення. У процесі для досягнення поставлених цілей планування зазвичай установлюються бажані результати й визначаються використовувані ресурси. Таким чином, можна зробити висновок про те, що основою функціонування системи щодо досягнення конкретного цільового показника є постановка мети в області якості, яка повинна втілитися в реальні завдання, які стоять перед співробітниками, координація діяльності яких повинна, у кінцевому підсумку, забезпечувати якість результатів діяльності самої освітньої організації (Мирошніченко, 2012, с. 11-22).

Нині процес цілепокладання в сучасному закладі вищої освіти має поряд з особливостями, притаманними кожному окремо взятому закладу вищої освіти, досить велику кількість проблем, викликаних, перш за все, процесом постійного реформування вищої освіти. У цих умовах визначення цілей процесу управління якістю може зазнавати серйозних змін залежно від конкретного моменту часу й тих установок, які даються закладу вищої освіти на конкретний термін. Однією з серйозних проблем, пов'язаних з процесом реформування вищої освіти є той факт, що в умовах недостатнього бюджетного фінансування сучасні заклади вищої освіти

змушені здійснювати підприємницьку діяльність, що передбачає пов'язування цілей основних видів діяльності з фінансовими показниками позабюджетних джерел фінансування (Роєнко, 2009, с. 72-75).

Друга проблема полягає власне в самому процесі визначення мети. З грецької «телос» означає «мета», але також сенс цього слова може бути витлумачений як «завершення» або «кінець дій». Ця завершеність може означати в разі управління якістю освіти закінчення певного етапу, а не досягнення кінцевої мети. Тому необхідно під час побудови дерева цілей чітко й детально описати кожен рівень, маючи на увазі конкретизацію поставлених цілей і їх подальший розвиток. Ще однією особливістю процедури цілепокладання в закладі вищої освіти може вважатися ситуація, за якої через надмірну цілеспрямованість менеджментом закладу вищої освіти може виникнути ситуація, під час якої зміни зовнішніх умов залишаються непоміченими настільки, що сама досягнута мета в новій ситуації втрачає свій сенс.

Мета як конкретний образ майбутнього, складений у сьогоденні з матеріалу минулого досвіду, це майбутнє якраз і «закриває». Досягнувши такої мети, ми добиваємося того, чого ми хотіли – але хотіли в минулому, відкидаючи зміни, які відбулися (могли би статися) за цей час із нами або навколо нас. Між крайнощами особливої цілеспрямованості і спонтанності знаходиться спосіб формування «відкритої» цілі. У ній закладається прагнення до бажаного майбутнього і при цьому не закриваються можливості для іншого варіанту розвитку подій. Тобто в процесі визначення мети спочатку залишається місце для нових обставин, як зовнішніх, так і внутрішніх щодо суб'єкта цілепокладання. Основною особливістю «відкритої» цілі є неповнота її образу, у ньому містяться «порожнечі», що допускають заповнення у процесі діяльності. Такими «пустотами» може бути як змістовна відкритість, коли мета в процесі досягнення доповнюється, або формальна, коли мета по ходу реалізації конкретизується. «Формалізація» цілі означає, що активність суб'єкта спрямовується не на образ бажаного майбутнього, а на створення умов, у яких реалізація цього майбутнього стає можливою (Бондаренко, 2009).

Сучасні вимоги до якості випускника змістилися від принципів «кваліфікації» до «компетентностей», якими повинні володіти сучасні фахівці. Якщо уважно вивчити стандарти вищої освіти, то можна помітити, що список компетентностей носить скоріше соціально-адаптований, а не вузько фаховий характер. Уміння працювати в команді, займатися аналітичною роботою часто превалюють над суто професійними знаннями.

Все це не може не впливати на процес постановки цілей в управлінні якістю освіти. Використання в процесі освітньої діяльності сучасних інструментів і технологій може дозволити закладу вищої освіти бути актуальним на сучасному ринку праці. Тут можна говорити про створення певної ситуаційної інфраструктури, яка не закриває майбутнє, але всередині якої воно з'являється як би само по собі.

До такого роду інфраструктури можна віднести принципи відкритих інновацій, широко використовуваних сьогодні в усьому світі. Виходячи з того факту, що інноваційна діяльність в освіті нерозривним чином пов'язана власне з функціонуванням всього закладу вищої освіти, вхідними показниками, використовуваними для системи інформаційно-аналітичного супроводу можна вважати інформацію про інновації в цілепокладанні і завданнях, інновації в змісті освіти, у формах і методах, у технологіях навчання, інновації в засобах навчання і управлінні якістю освіти, у системі діагностики, у контролі, в оцінці результатів тощо. Результати, які забезпечуються функціонуванням системи інформаційно-аналітичного супроводу інноваційної освітньої діяльності, що представляє собою внутрішній контур, включає в себе банк освітніх інновацій (Медведев, 2013, с. 3-6).

Формуючи концепцію управління якістю освіти, необхідно враховувати, що в епоху широкого поширення знань, заклад вищої освіти не може дозволити собі повністю покладатися тільки на власні дослідження. Відкрите нововведення в даному конкретному випадку є засобом, за допомогою якого заклади вищої освіти і промислові підприємства можуть співпрацювати як в області наукових досліджень, так і в області обміну результатами впровадження інновацій. Таким чином, відкриті інновації стосовно завдань управління якістю освіти можна з упевненістю трактувати як якийсь інформаційний потік, який забезпечує повноцінне функціонування наукових секторів закладів вищої освіти (Пшенична, 2014).

Існує низка причин, за якими слід йти по шляху створення відкритих інновацій у сфері управління якістю вищої професійної освіти:

- з появою інформаційно-комунікаційних технологій монополії на знання в основному зламані, практично в кожній області є надлишок знань за рахунок широкого поширення загальнодоступних наукових баз даних, онлайн-журналів і окремих статей у поєднанні з дешевим доступом в Інтернет і високою швидкістю передачі інформації;
- у новій парадигмі освіти заклади вищої освіти неминуче стикаються зі змінами і виграють, використовуючи не тільки внутрішні, а й зовнішні ідеї, не витрачаючи зусиль на дублювання досліджень. Сьогодні

створені потужні способи вийти за традиційні межі закладу вищої освіти й використовувати в роботі кращі практики у сфері управління якістю;

- в основі інноваційного процесу в даний час лежить логіка «винайдено не тут» (not invented here – NIH). Заклади вищої освіти в цих умовах можуть покладатися на зовнішні джерела, щоб виконати свою роботу ефективно;

- розподілене знання виявляється набагато більше знання, наявного в одному закладі вищої освіти. Комбінація знань, наявних у закладі вищої освіти і всіх зацікавлених сторін – новий підхід до інновацій;

- більшість серйозних професіоналів, здатних до створення інновацій, працюють у різних країнах і навіть на різних континентах, не є членами якоїсь єдиної організації, а трудяться в численних університетах. Необхідно взаємодіяти з фахівцями не тільки в межах своєї організації і навіть країни, а й отримувати наукові дані ззовні;

- іноді інновації відшукують цінність поза закладом вищої освіти, а іноді їх цінність проявляється тільки після об'єднання з іншими ідеями;

- консервація ідей стає вже непридатною. Ідеї, які не готові бути використані самим закладом вищої освіти, можуть бути втрачені для цього закладу вищої освіти, оскільки в даний час посилюється ротація дослідників (Фурсова, 2011).

Іншими словами, заклади вищої освіти повинні отримувати прибуток від використання іншими їх ідей, і самі повинні купувати інтелектуальну власність у інших закладів вищої освіти, коли вона відповідає їх моделі інноваційного розвитку та ефективна. Інноваційно-консалтингова діяльність, яка використовує принципи відкритих інновацій, може дозволити закладу вищої освіти аналізувати накопичений в цій області досвід і створити структуру всередині закладу вищої освіти, яка могла б надавати консалтингові послуги всім підрозділам закладу вищої освіти, які відповідають за освітній процес.

На наш погляд, ураховуючи існуючий досвід українських дослідників, а також використовуючи основні положення світової економічної теорії і практики, необхідно більш детально вивчити і проаналізувати особливості поняття «консультування» як специфічного виду економічної діяльності в інноваційній сфері. Поняття управлінського консультування та інноваційної діяльності досить рідко мали загальні області дослідження. Проте, низка українських учених так чи інакше порушували цю тему. Інноваційна ж діяльність у даний час має великий список дослідників, які займалися і по теперішній час займаються дослідженнями цієї області.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Таким чином, для системи української освіти все більше актуальним стає завдання підтримки становлення управлінського консультування з управління інноваціями, особливо цей процес стосується структури інноваційного консалтингу в системі вищої школи. Тому, на наш погляд, структура управління закладом вищої освіти, особливо в частині забезпечення й управління якістю освітньої діяльності потребує створення спеціалізованої системи, яка дозволить згладити переходи від науково-технічного сектора до ринку освітніх послуг. Саме з цієї причини, на нашу думку, необхідно активно розвивати структуру інноваційного консалтингу та менеджменту як інструменту в досягненні стратегічної задачі підвищення якості надаваних освітніх послуг. Актуальність сучасним вимогам ринку освітніх послуг стає однією з головних цілей у галузі забезпечення якості освіти, і в цій ситуації вища освіта має бути мобільною, легко адаптованою до постійно змінюваних умов довкілля. Це ставить перед процедурою визначення мети цілком певні завдання, у межах яких необхідно розробляти стратегічні плани з управління якістю на основі детального вивчення тенденцій розвитку освітнього ринку і потреб суспільства, а також актуальним у цьому випадку стає прогнозування процесів розвитку освітньої системи, виходячи з постійно мінливих вимог.

ЛІТЕРАТУРА

- Білокопитов, В. (2015). Моніторинг як важлива складова процесу забезпечення якості вищої освіти. *Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін*. Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка. Т. 1, с. 80-82 (Bilokopytov, V. (2015). Monitoring as an important component of the process of quality assurance in higher education. *Innovative development of higher education: global and national dimensions of change*. Published by Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko. Vol. 1, p. 80-82).
- Бобеляк, Н. (2016). Модель внутрішньошкільного моніторингу як інноваційний підхід до управління якістю освіти в загальноосвітньому навчальному закладі. *Виховна робота в школі*, 12, 14-18 (Bobeliak, N. (2016). The model of in-school monitoring as an innovative approach to quality management of education in a secondary school. *Educational work at school*, 12, 14-18).
- Бондаренко, М. (2009). Впровадження інноваційних технологій навчання задля забезпечення якості освіти та ефективного міжнародного співробітництва. *Вища школа*, 5, 58-65 (Bondarenko, M. (2009). Introduction of innovative learning technologies to ensure the quality of education and effective international cooperation. *High School*, 5, 58-65).
- Зацарна, В. (2007). Якість освіти як національний пріоритет. *Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка*. Суми: Університетська книга (Zatsarna, V. (2007). Quality of education as a national priority. *Educational innovations: philosophy, psychology, pedagogy*. Sumy: University book).

- Комаров, В. (2013). Якісна вища освіта потребує інтернаціоналізації. *Освіта України*, 13 (Komarov, V. (2013). Quality higher education needs internationalization. *Education of Ukraine*, 13).
- Кремень, В. Г. (2007). Якісна освіта в контексті загальноцивілізаційних змін. *Педагогіка і психологія*, 2, 5-17 (Kremen, V. H. (2007). Quality education in the context of general civilizational changes. *Pedagogy and Psychology*, 2, 5-17).
- Медведев, І. (2013). Інформатизація освіти як шлях підвищення її якості та доступності: на прикладі Сумської області. *Комп'ютер у школі та сім'ї*, 6, 3-6 (Medvediev, I. (2013). Informatization of education as a way to improve its quality and accessibility: on the example of Sumy region. *Computer in school and family*, 6, 3-6).
- Мирошниченко, В. (2012). Якісна освіта і управління. *Постметодика*, 3 (Myroshnychenko, V. (2012). Quality education and management. *Postmethodology*, 3).
- Пшенична, Л. В. (2014). Рейтинг викладача як індикатор якості освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 1 (35), 368-378 (Pshenychna, L. V. (2014). Teacher rating as an indicator of education quality. *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*, 1 (35), 368-378).
- Роєнко, А. (2009). Якісна підготовка майбутніх студентів – важливе завдання середніх закладів освіти. *Вища школа*, 2, 72-75 (Roienko, A. (2009). Quality training of future students – an important task of secondary schools. *High School*, 2, 72-75).
- Факторович, А. (2009). Управление качеством образовательного процесса в современном вузе. *Педагогика*, 3, 80-83 (Faktorovych, A. (2009). Quality management of the educational process in a modern university. *Pedagogy*, 3, 80-83).
- Фурсова, О. (2011). У чому полягає управління якістю освіти. *Управління освітою*, 14, 9-13 (Fursova, O. (2011). What is the quality management of education. *Education Management*, 14, 9-13).
- Харисова, А. (2007). Бинарный мониторинг – путь к повышению качества образования. *Народное образование*, 2, 198-203 (Kharysova, A. (2007). Binary monitoring is a way to improve the quality of education. *Public Education*, 2, 198-203).
- Шеверун, Н. (2015). Система забезпечення якості навчання іноземних мов технічних університетах Польщі. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 4 (48), 151-158 (Sheverun, N. (2015). Quality assurance system for teaching foreign languages at technical universities in Poland. *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*, 4 (48), 151-158).

РЕЗЮМЕ

Шаповалова Ольга, Васько Ольга, Бутенко Вита, Биллер Оксана.

Методологические основы управления качеством в современном учреждении высшего образования.

В статье раскрыта проблема эффективности управления учреждением высшего образования в условиях рыночных отношений, которая приобретает особую целесообразность с появлением новых требований, предъявляемых к учреждениям высшего образования рынком образовательных услуг и рынком труда, полноправным участником которых является современная образовательная организация. Определено, что современный уровень развития науки, производства, техники, технологий, общественных отношений заметно опережает качественный уровень подготовки специалистов в учреждении высшего образования, таким образом зависимость темпов развития общества от уровня и масштабов высшего профессионального образования требует поиска новых форм и методов ее опережающего развития.

Это проблема не только Украины; сегодня в центре внимания инициаторов и участников Болонского процесса находится европейское высшее образование, которое состоит в сохранении и обеспечении необходимого качества профессиональной подготовки специалиста и поиска механизмов его повышения. Итак, мы рассматриваем процессы глобализации экономики, проблемы вхождения нашего государства в международное образовательное пространство, которые требуют решения вопросов системного обеспечения качества профессиональной подготовки в условиях учреждения высшего образования. Особая роль при этом отводится учреждениям высшего образования, которые способствуют развитию инновационных наукоемких производств и, как следствие, национальной экономики Украины.

Ключевые слова: методологические основы, системный подход, управление качеством образования, современный вуз, научная, инновационная, административно-хозяйственная, информационная и социальная деятельность.

SUMMARY

Shapovalova Olha, Vasko Olha, Butenko Vita, Bilier Oksana. Methodological foundations of education quality assurance in modern higher education institution.

The article reveals the problem of effective management of the higher education institution in market relations, which becomes especially relevant with the emergence of new requirements for the higher education institutions in the market of educational services and labor market, a full participant in which is a modern educational organization. It is determined that the current level of development of science, industry, technology, public relations significantly exceeds the quality of training in the higher education institution and thus increases the dependence of the pace of society development on the level and scale of higher professional education, requires finding new forms and methods of advanced development. This is a problem not only for Ukraine. Today, the initiators and participants of the Bologna Process focus on the European higher education, the main task of which is to preserve and ensure the necessary quality of professional training and search for mechanisms to improve it.

Thus, we consider the processes of economic globalization, the problems of our state's entry into the international educational area, which require addressing issues of systemic quality assurance of professional training in conditions of the higher education institution. A special role is given to higher education institutions that promote development of innovative knowledge-intensive industries and, as a consequence, the national economy of Ukraine. Higher education institutions face the following tasks: correlating the target settings for the development of higher education institutions with the state educational policy, one of the directions of which is creation of a state system for ensuring and assessing the quality of education; creating mechanisms that ensure the quality of the educational services provided by higher education institutions; intensification of integration processes in the fields of education, science, culture and production in the context of ensuring the quality of education and increasing the competitiveness of the educational structures.

Key words: methodological foundations, systems approach, education quality management, modern HEI, management, scientific, innovative, administrative and economic, informational and social activities.